

Vergaderdatum 02 april 2026
Agendapunt 4g

Portefeuillehouder Potters
Aantal bijlagen 1

Oplegnotitie Algemeen Bestuur

Onderwerp

Weerbare Samenleving

Probleemstelling

Gemeenten spelen in de weerbaarheidsopgave een sleutelrol richting inwoners en lokale organisaties. VRBZO heeft een regionale rol in crisisorganisatie, risicocommunicatie en netwerkvorming. Door deze rollen te bundelen in een programmatische aanpak, ontstaat meer richting, duidelijkheid en gezamenlijke prioriteit op de regionale weerbaarheidsopgave. Deze aanpak staat naast de individuele gemeentelijke opgaven en programma's die er zijn op weerbaarheid.

Overwegingen

Geopolitieke spanningen en klimaatproblematiek leiden tot complexe en langdurige crises die de overheid niet alleen kan oplossen. Onze samenleving is nu onvoldoende voorbereid om dergelijke crises aan te kunnen. Dit kan leiden tot (onnodige) schade, slachtoffers en ontwrichting van de samenleving. De samenleving moet 'weerbarder' worden. Tijdens de bestuursconferentie van oktober 2025, formeel bekrachtigd tijdens de vergadering op 17 december 2025, heeft het Algemeen Bestuur aan VRBZO de opdracht gegeven om te komen tot een regionale aanpak op weerbare samenleving in nauwe samenwerking met gemeenten en partners. Het Dagelijks Bestuur stuurt op deze regionale aanpak als stuurgroep.

Weerbaarheidsopgave in regionale programmatische aanpak

De weerbaarheidsopgave vraagt om een samenhangende, regionale aanpak. Dreigingen worden langduriger, complexer en raken meerdere domeinen tegelijk. Dat maakt het noodzakelijk dat gemeenten, VRBZO en maatschappelijke partners hun inzet op weerbaarheid beter verbinden en versterken. Kadern zoals de Landelijke Agenda Crisisbeheersing (LAC), de Landelijke Weerbaarheidsopgave en de VNG-handreiking vragen expliciet om een *whole-of-society* en *all-hazard* benadering. Gemeenten spelen een sleutelrol richting inwoners en lokale organisaties. VRBZO heeft een regionale rol in crisisorganisatie, risicocommunicatie en netwerkvorming. Door deze rollen te bundelen in een programmatische aanpak, ontstaat meer richting, duidelijkheid en gezamenlijke prioriteit op de regionale weerbaarheidsopgave. Deze aanpak staat naast de individuele gemeentelijke opgaven en programma's die er zijn op weerbaarheid.

Pilot noodsteunpunten

Een actueel onderwerp binnen de weerbaarheidsopgave is het realiseren van pilots op noodsteunpunten: plekken waar inwoners tijdens een crisis of verstoring terecht kunnen voor informatie en het doen van een noodhulp melding. Tijdens de bestuursconferentie in oktober 2025 is uitgesproken dat het uitgangspunt binnen onze regio is dat alle gemeenten aan de slag gaan met dit onderwerp. Het Rijk stelt dit jaar financiering beschikbaar om een deel van de kosten te dekken voor activiteiten gerelateerd aan het uitvoeren van pilots op lokale noodsteunpunten en de bijdrage aan het landelijke project hierover. Veiligheidsregio's en gemeenten hebben samen afspraken te maken over de verdeling van deze middelen binnen de regio. Het Dagelijks Bestuur heeft meningsvormend gesproken over de aanpak binnen onze regio en de wijze waarop de bijdrage van het Rijk kan worden ingezet, passend binnen de eerdere bestuurlijke uitspraken.

Regionale aanpak Weerbare Samenleving

Het voorstel voor de regionale aanpak is ontwikkeld in samenwerking met gemeenten, VRBZO-afdelingen en maatschappelijke partners. In 2025 en 2026 zijn meerdere bijeenkomsten georganiseerd met het Algemeen Bestuur, raadsleden, ambtenaren rampenbestrijding en partners zoals het Rode Kruis en het Waterschap. Daarnaast zijn tientallen verdiepende gesprekken gevoerd met gemeenten- en VRBZO-collega's. De inzichten uit

landelijke kaders (o.a. Weerbaarheidsopgave, Landelijke Agenda Crisisbeheersing, VNG-handreiking) zijn vertaald naar de regionale context.

Gekozen is voor een programmatische aanpak met vijf programmalijnen:

1. Continuïteit van de hulpverleningsorganisatie
2. Vitale voorzieningen
3. Regionaal platform en netwerk
4. Zelf- en samenredzaamheid
5. Communicatie

Tijdens de AB-vergadering van 2 april behandelen we de belangrijkste onderdelen van de aanpak en vragen we het AB input mee te geven op dit regionale programma. De onderdelen behandelen we aan de hand van een presentatie. De richting het AB gaat helpen bij de verdere uitvoering van het regionale programma. Het programmaplan biedt een kader. Gedetailleerde uitwerking inclusief capaciteit en planning, vindt plaats in onderliggende projecten en activiteiten. We vragen het AB in te stemmen met richting en doelen in het programmaplan. Wetende dat er nog dingen ingevuld moeten worden/ bij ontwikkelingen wordt het AB actief geïnformeerd en indien van toepassing worden zaken ter besluitvorming aan de stuurgroep en/of AB voorgelegd.

Uitgangspunten financiering pilots noodsteunpunten

Eén van de activiteiten in het Programma Weerbare Samenleving is het uitvoeren van pilots noodsteunpunten. Het Dagelijks Bestuur heeft gesproken over de gewenste aanpak in onze regio en bijbehorende financiering. De volgende overwegingen waren daarbij van belang:

- Het regionale uitgangspunt dat we in alle gemeenten aan de slag gaan om ervaringen op te doen met noodsteunpunten, iedere gemeente kan hier aan bijdragen passend binnen ieders eigen ambitieniveau.
- Eerder zijn twee gemeenten aangemeld bij de Landelijke Projectorganisatie Noodsteunpunten: Helmond en Gemert-Bakel. Eén in verstedelijkt en één in landelijk gebied. Deze aanmelding was een voorwaarde zodat VRBZO in aanmerking komt voor de Rijksfinanciering. Het doel is om ervaring op te doen met de inrichting, organisatie en werking van noodsteunpunten en coördinatiepunten, zodat deze kennis kan bijdragen aan de ontwikkeling van een robuust landelijk netwerk en model voor gemeentelijke noodsteunpunten.
Van deze pilots wordt meer verwacht in het kader van landelijk rapporteren, evalueren en beantwoording van onderzoeksvragen. Voor pilots die op eigen initiatief binnen de regio worden opgepakt geldt deze verplichting niet.
- Een evenredige verdeling van het geld over alle gemeenten en Veiligheidsregio resulteert in een relatief klein bedrag per gemeente, waardoor het (landelijke) leereffect beperkt wordt. Het zou beter zijn in te zetten op activiteiten met een regionale meerwaarde, zodat gemeenten die minder investeren in dit pilotjaar wel kunnen profiteren van de ervaringen binnen de regio.

Deze overwegingen leiden tot de volgende voorgestelde verdeling van de landelijke middelen van € 580.000 in 2026:

- *Voorschot om bij te dragen aan landelijk projectaanpak en voortrekkersrol*
Voor de landelijke benoemde pilotgemeenten Gemert-Bakel en Helmond is het van belang om duidelijkheid te krijgen over een minimaal beschikbaar budget. Met een voorschot van 25% (€ 145.000) van het budget kunnen zij van start en hun voorstellersrol vervullen. Een meer dan evenredig deel van het budget is te onderbouwen, doordat zij bij uitgaven inzetten op regionale meerwaarde. Denk aan kosten voor een projectleider en communicatie-inzet waar alle gemeenten baat bij hebben. Daarnaast worden van hen ook extra inspanningen verwacht om bij te dragen aan het landelijke project; zoals evaluaties en rapportages.
- *Overige financiering voor activiteiten met regionale meerwaarde*
Naast de bijdrage aan de landelijke projectaanpak Noodsteunpunten zijn er tal van activiteiten die uitgevoerd kunnen worden naast de twee pilots die landelijk zijn aangemeld. Niet iedere gemeente hoeft een volledige pilot uit te voeren. Meerwaarde in deze pilotfase is ook te vinden in activiteiten zoals:
 - Bouwkundig onderzoek
 - Onderzoek naar langdurige bemensing van het noodsteunpunt
 - Onderzoek naar communicatie met inwoners

- o Gesprekken en behoeftepeilingen naar de gewenste functionaliteiten binnen een noodsteunpunt
- o Uitwerken van juridische aspecten
- o Afspraken en afstemming met specifieke doelgroepen die actief zijn in een gemeente, wijk of buurt.

Voor deze activiteiten is het nu nog te vroeg om deze middelen volledig te verdelen. Ook omdat nog niet iedere gemeente helder heeft welke bijdrage men kan leveren in dit pilotjaar. Daarom wordt voorgesteld om de overige 75% van de landelijke financiering (€ 435.000) te verdelen op basis van activiteiten die redelijkerwijs een regionale meerwaarde hebben. De regionale projectgroep Noodsteunpunten stelt hiervoor een projectplan op dat in de zomer aan het AB aangeboden wordt. Onderdeel van dit projectplan is een overzicht van de bijdrage per gemeente aan deze activiteiten met een regionale meerwaarde.

Procesverloop

overleg	datum	status	besluit
Conferentie	19-03-2025	Meningv.	Beeldvormende presentaties van NCTV en NIPV over de landelijke weerbaarheidsopgave en ontwikkelingen.
Raadsleden-bijeenkomst	21-05-2025	Kennisg.	Gericht op bewustwording/urgentie weerbaarheidsopgave, actualiteiten, in samenwerking met presentatie defensie.
Conferentie	19-07-2025	Meningv.	Beelvorming over bestuurlijke opdrachten en brieven. Aan de hand van stellingen bespreken van rolverdeling en gewenste aanpak in Zuidoost-Brabant
Conferentie	8-10-2025	Meningv.	Presentatie van Weerbaarheidsaanpak op Hoofdpijnen. Opdracht voor VRBZO om regionale aanpak verder uit te werken samen met gemeenten en partners. Regio Zuidoost-Brabant heeft de ambitie om met alle gemeenten aan de slag te gaan met Noodsteunpunten.
AB	17-12-2026	Besluitv.	Presenteren tussenresultaten van ontwikkelen regionale aanpak en ophalen behoefte AB-leden. Delen van actualiteiten op Noodsteunpunten en landelijke Denk Vooruit campagne.
Raadsleden-bijeenkomsten	oktober 2025 en januari 2026	Kennisg.	Presenteren regionale aanpak op hoofdpijnen en ophalen behoefte raadsleden. Specifieke aandacht voor voorbereiding op de effecten van (langdurige) stroomuitval.
DB	09-03-2026	Besluitv.	

Communicatie

De besluitvorming en verdere uitwerking van het programma worden actief gedeeld met gemeenten en regionale partners via bestaande overlegstructuren, MS Teams en het extranet Weerbare Samenleving. Voor inwoners en organisaties wordt aangesloten bij landelijke campagnes zoals Denk Vooruit, aangevuld met regionale communicatie via Brabant Alert en gemeentelijke kanalen.

Voor afzonderlijke projecten, zoals Noodsteunpunten, worden losse communicatie-aanpakken opgesteld.

Voorstel

1. Kennis te nemen van het concept Programmaplan Weerbare Samenleving Regio Brabant-Zuidoost
2. Meningvormend te spreken over de programmalijnen aan de hand van de presentatie in de vergadering van het Algemeen Bestuur.
3. In te stemmen met doelen en richting van het programmaplan
4. In te stemmen met de uitgangspunten financiering pilots noodsteunpunten